

спілки журналістів України Коваленко Ольги Степанівни: Філософія та публічні комунікації: інформаційний простір сучасної культури. Л.: 2024.

2. Погребняк Г. П. Культура авторського образу в сучасних кінотекстах. АРТ-платФОРМА. Вип. 2(10). К: 2024.

3. Дідук І.А. Ментальні карти: інноваційна технологія розвитку творчої особистості. Синтез мистецької науки, освіти та творчості в Україні та глобальному культурному просторі: матеріали Третьої науково-практичної конференції, місто Ужгород, 18-19 лютого 2021. Ужгород: 2021. 42-44 С. <http://surl.li/hfnuy>.

4. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: А.С.К., 2003. 168-169 С.

Різніченко Єва Дмитрівна

Студентка 2 курсу спеціальності 034 Культурологія

Національний технічний університет «Дніпровська Політехніка»

м. Дніпро, Україна

evareznicenko23@gmail.com

РОЛЬ ЖУРНАЛІСТИКИ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

У добу глобалізації, цифровізації та інформаційної перенасиченості журналістика відіграє ключову роль у формуванні культурного простору, який дедалі більше набуває транскордонного характеру. Вона не лише відображає події, а й активно моделює уявлення про соціальні цінності, ідентичність, культурну норму та естетичні орієнтири. Сучасна журналістика виступає не просто посередником між подією та громадськістю, а повноцінним учасником культурного процесу, здатним задавати вектори розвитку суспільної думки та

впливати на формування культурного ландшафту як на локальному, так і на глобальному рівні.

Культурний простір сучасного суспільства – це складна динамічна система, що формується в результаті комунікативної взаємодії індивідів, соціальних інституцій та інформаційних потоків. У цій взаємодії журналістика відіграє функцію каналу смислової трансляції: вона репрезентує культурні практики, транслює символи, коди, дискурси та наративи, які, в свою чергу, стають частиною колективної свідомості. Водночас журналістика не є дзеркалом реальності у класичному розумінні, а здійснює відбір, інтерпретацію та конструювання інформації згідно з певними редакційними політиками, етичними стандартами й професійними настановами. Саме через цей процес конструювання інформації журналістика набуває культуротворчого виміру.

З одного боку, журналістика виконує просвітницьку функцію, сприяючи поширенню знань про культурну спадщину, історію, мистецтво, мову та традиції. Завдяки журналістським матеріалам про культурні події, персоналії, феномени та тренди зберігається культурна пам'ять суспільства, формуються естетичні преференції та укорінюються ціннісні орієнтири. З іншого боку, у своїй щоденній практиці журналістика часто перебуває у стані взаємодії – а іноді й конфлікту – з масовою культурою, комерціалізацією контенту, стандартизацією смаків та приматом розваг над аналітикою. Таким чином, журналістика в сучасному культурному просторі існує на межі між високим і популярним мистецтвом, між традицією та інновацією, між елітарною та масовою комунікацією.

Особливої уваги заслуговує роль журналістики в процесі культурної ідентифікації. У багатокультурних суспільствах журналістські медіа виступають ареною для представлення різних наративів і голосів, що сприяє плюралізму думок, формуванню відкритого діалогу та взаєморозуміння. У той самий час редакційна політика, мовна стратегія та добір тем можуть як підтримувати, так і

маргіналізувати певні групи, культури чи наративи. У цьому контексті журналістика набуває етичного виміру, оскільки від неї залежить, чи стане медіапростір інклюзивним і культурно різноманітним, чи навпаки – репродукуватиме стереотипи, культурну гомогенізацію та інформаційні нерівності.

У сучасних умовах цифрового середовища культурна роль журналістики істотно трансформується. Поява соціальних мереж, медіаплатформ, стрімінгових сервісів і алгоритмічного розподілу контенту змінює не лише форми подачі інформації, а й саму сутність культурної комунікації. Журналістика дедалі частіше перетинається з медіаторчістю, блогінгом, візуальним сторітелінгом, що відкриває нові можливості для формування культурного досвіду, але й ставить під загрозу традиційні журналістські стандарти. Цей процес зумовлює необхідність переосмислення професійної ідентичності журналіста, меж між інформаційною та культурною продукцією, а також критеріїв автентичності, достовірності й відповідальності в умовах постправди.

Наразі в медіа спостерігається тенденція до фрагментації культурного простору, коли різні аудиторії отримують контент, сформований під їхні вподобання, алгоритмічно налаштований на підтвердження вже наявних уявлень. У такому середовищі журналістика має унікальну можливість – і водночас відповідальність – виступати як міст між дискурсивними спільнотами, сприяти культурній інтеграції та створенню умов для суспільного діалогу. Завдяки здатності до фактчекінгу, аналітики, глибокого контекстуалізування й критичного осмислення подій журналістика може виступати як протипага культурним бульбашкам та інформаційним резонансам.

Культурна функція журналістики особливо яскраво проявляється в умовах соціальних криз, воєн, міграційних хвиль і політичної поляризації. У такі періоди журналістика не лише інформує, а й виконує функцію

символічного упорядкування дійсності, надає сенс подіям, допомагає зберегти соціальну згуртованість. Наприклад, у контексті повномасштабної війни в Україні журналістика стала інструментом культурного опору, збереження національної ідентичності, деколонізації інформаційного простору та популяризації української мови й культури. Вона виступає протипагандою, поширює історії спротиву, підтримує культурну рефлексію та формує глобальну солідарність.

Показовою є також роль журналістики у збереженні й трансляції нематеріальної культурної спадщини. Завдяки мультимедійним форматам, інтерв'ю, репортажам, подкастам і документальним фільмам медіа стають платформою для фіксації усної історії, народних традицій, місцевої пам'яті. Усе це сприяє актуалізації культурних сенсів, їх передачі новим поколінням та інтеграції в сучасний культурний контекст. Журналістика, таким чином, виконує функцію не лише комунікації, а й архівації, культурного посередництва та медіації між минулим і сучасним.

У ХХІ столітті журналістика дедалі більше інтегрується у сферу культурної дипломатії. Через міжнародні проєкти, партнерства, мультилінгвальні платформи та глобальні медіа українські журналісти можуть репрезентувати національну культуру за кордоном, формувати позитивний імідж держави, долати стереотипи та сприяти міжкультурному діалогу. Особливо важливим є залучення журналістики до висвітлення культурних ініціатив, мистецьких проєктів, фестивалів, а також підтримка культурних інституцій, які працюють у кризових умовах.

Варто окремо звернути увагу на феномен української журналістики під час повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році. Саме журналістика стала одним із ключових чинників консолідації українського суспільства, популяризації української мови та культури у світі. Матеріали, опубліковані у таких медіа як «Суспільне», «Українська правда», «Заборона», «Hromadske» або

міжнародна платформа «The Kyiv Independent», не лише доносили правду про події в Україні, але й активно формували нову культурну оптику, в якій українська ідентичність, мистецтво, символіка, мова й історична пам'ять стали невіддільними від загального сприйняття країни на глобальному рівні. Таким чином, журналістика не просто фіксувала події – вона ставала потужним культурним агентом, здатним трансформувати як внутрішній, так і зовнішній культурний ландшафт.

Підсумовуючи, варто зазначити, що роль журналістики у формуванні сучасного культурного простору є надзвичайно багатогранною. Вона не зводиться лише до трансляції фактів чи розваг, а має глибокий культурний, етичний та символічний вимір. Саме завдяки журналістиці відбувається комунікація між культурами, формування ідентичності, осмислення минулого та уявлення про майбутнє. У цьому полягає її унікальна місія – бути не просто голосом подій, а голосом культури, цінностей, сенсів і людяності.

Список використаних джерел

1. Гарачковська, О. (2021). Жанрові особливості аналітичної журналістики у контексті становлення сучасного інформаційного простору. *Український інформаційний простір*, 2(8), 146–154.
2. Гарматій, О., & Кісіль, С. (2018). Тема культури в українських ЗМІ: основні тенденції подання. *Журналістські науки*, (896), 20–28.
3. Макеєва, О. М. (2013). До питання про функції правової культури працівників мас-медіа. У *Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу* (м. Одеса, 16–17 травня 2013 р.) (т. 1, с. 101–103). Одеса: Фенікс.
4. Шийка, С. (2022). Жанрові особливості інформаційної журналістики. *Український інформаційний простір*, 1(9), 147–160.

5. Грозна, О. (2022). Дефініційна полеміка в сфері інтернет-журналістики щодо понять «жанр» і «формат» у сучасному інформаційному просторі. *Український інформаційний простір*, 10, 107–115.

6. Макеєва, О. М. (2014). Сутнісні характеристики функцій правової культури журналістів. Репозитарій Національного авіаційного університету.

7. Kurkov, A. (2022). In Ukraine, Fiction Has Lost Its Meaning—But Recording the Truth Is More Important Than Ever. *Time*.

8. Rudenko, O. (2022). Olga Rudenko and the Kyiv Independent Are Giving the World a Window Into a Devastating War. *Time*.

9. Karamshuk, D., Lokot, T., Pryymak, O., & Sastry, N. (2017). Identifying Partisan Slant in News Articles and Twitter during Political Crises. arXiv preprint arXiv:1703.05819.

Садовенко Олександр Олександрович

аспірант кафедри психології та гуманітарних дисциплін

Навчально-наукового інституту

практичної культурології та артменеджменту

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

м. Київ, Україна

cgerrr@gmail.com

ІІІ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ НАШОГО УЯВЛЕННЯ ПРО СЕБЕ ЧЕРЕЗ ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Поширення використання штучного інтелекту (ШІ) у повсякденному цифровому середовищі, від стрічки у соціальних мережах до рекомендаційних систем та інструментів генерації ШІ, перетворило такі середовища на так звані культурні ехокамери, які відтворюють і підсилюють певні цінності та